

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ПІДПРИЄМСТВА

©2023 ПОЛІЩУК Н. В., ПОПАДІЮК Я. А.

УДК 330.322-042.3:658.15
JEL: D92; E22; H54

Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Теоретико-методичні аспекти інвестиційного механізму підприємства

У статті досліджено теоретичні аспекти інвестиційного механізму підприємства. Обґрунтовано важливість формування та функціонування ефективного інвестиційного механізму підприємства. Проаналізовано поняття інвестицій та інвестиційного механізму і запропоновано власні визначення дефініцій. Інвестиції визначено як вкладення коштів у різноманітні об'єкти господарської діяльності підприємства з метою отримання прибутку та/або досягнення позаекономічного ефекту. Проте варто зауважити, що нині багато іноземних країн і міжнародних організацій більше звертають увагу саме на неприбутковий ефект від інвестування, зокрема: екологічний, культурний, соціальний, політичний тощо. Досліджено інвестиційний механізм як сукупність, що включає в себе різні елементи: процеси, методи, джерела фінансування та інструменти, які сприяють розвитку інвестиційної діяльності. З'ясовано, що інвестиційний механізм складається з елементів, що виступають у вигляді правового, управлінського та ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності. Досліджено ключові макроекономічні та мікроекономічні чинники, що впливають на інвестиційний механізм підприємства та відповідно диктують умови і стратегії інвестування та визначають потенційний успіх чи ризики здійснення інвестиційної діяльності. Разом із дією чинників на інвестиційний механізм підприємства досліджено економічні та інституціональні мотиви, що стимулюють підприємства займатись інвестиційною діяльністю. Управління інвестиційною діяльністю підприємства є складним процесом, який потребує правового регулювання через інвестиційне право та законодавство. Суб'єкти інвестиційної діяльності підприємства розробляють власне методичне забезпечення інвестиційного механізму, відповідно до своїх потреб і цілей. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є розробка стратегій інвестиційної діяльності підприємства, що включатиме вибір об'єктів інвестицій, управління ризиками та забезпечення фінансової стійкості підприємства під час здійснення інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний механізм, чинники, мотиви здійснення інвестиційної діяльності.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 13.

Поліщук Наталія Володимирівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів і банківської справи, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: n.polishchuk@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8037-0471>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57203581065>

Попадюк Ярослав Анатолійович – аспірант кафедри фінансів і банківської справи, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: ya.popadiuk@donnu.edu.ua

UDC 330.322-042.3:658.15
JEL: D92; E22; H54

Polishchuk N. V., Popadiuk Ya. A. The Theoretical and Methodological Aspects of the Investment Mechanism of Enterprise

The article examines the theoretical aspects of the investment mechanism of enterprise. The importance of formation and functioning of an effective investment mechanism of enterprise is substantiated. The concepts of investment and investment mechanism are analyzed and own definitions are proposed. Investments are defined as costs placement in various objects of economic activity of an enterprise in order to make a profit and/or achieve an extra-economic effect. However, it is worth noting that nowadays many foreign countries and international organizations pay more attention to the non-profit effect of investment, in particular: environmental, cultural, social, political, etc. The investment mechanism is studied as an aggregate that includes various elements: processes, methods, sources of financing, and tools that contribute to the development of investment activity. It is found that the investment mechanism consists of elements that act in the form of legal, managerial, and resource provision of investment activity. The key macroeconomic and microeconomic factors influencing the investment mechanism of enterprise and, accordingly, dictating the conditions and strategies of investment and determining the potential success or risks of investment activity are studied. Together with the influence of factors on the investment mechanism of enterprise, the economic and institutional motives that stimulate enterprises to engage in investment activities have been examined. Management of the investment activity of an enterprise is a complex process that requires legal regulation through investment law and legislation. The subjects of investment activity of the enterprise develop their own methodological support of the investment mechanism, in accordance with their needs and goals. Prospects for further research in this direction are the development of strategies for investment activity of enterprise, which will include the selection of investment objects, risk management, and ensuring the financial stability of enterprise in the implementation of investment activities.

Keywords: investments, investment mechanism, factors, motives for investment activity.

Fig.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 13.

Polishchuk Nataliia V. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Finance and Banking, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: n.polishchuk@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8037-0471>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57203581065>

Popadiuk Yaroslav A. – Postgraduate Student of the Department of Finance and Banking, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: ya.popadiuk@donnu.edu.ua

Умови функціонування підприємств у ринковому середовищі характеризуються високим рівнем невизначеності та динамічності, що зумовлює необхідність пошуку нових, відповідних сучасним тенденціям підходів до забезпечення успішного розвитку підприємства. У процесі діяльності підприємства неминуче постають перед необхідністю залучення інвестицій. Інвестиційна діяльність не тільки охоплює процеси вкладення акумульованих фінансових коштів та практичних дій щодо їх використання, але й залучає цілу низку важелів для підсилення їх ефективності.

Розуміння інвестиційного механізму підприємства в теоретичному аспекті є ключовим для раціонального управління інвестиціями, оптимізації використання ресурсів та досягнення позитивних фінансових результатів підприємства.

Питання формування та організації механізму управління інвестиційною діяльністю підприємств знаходять своє відображення у працях багатьох науковців, серед яких: Н. А. Бевзюк, І. В. Безп'ята, К. М. Дідур, Н. О. Дикий, О. В. Долгальова, Р. П. Качур, О. С. Кислюк, О. А. Лактіонова, І. М. Манаєнко, Д. В. Семенчук, Ю. А. Шевченко, В. Ю. Шепиленко, О. М. Юрченко та інші. Проте варто зауважити, що теоретико-методичні аспекти інвестиційного механізму розвитку підприємств потребують подальших досліджень.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень щодо сутності та ключових компонентів інвестиційного механізму підприємства задля ефективного функціонування бізнесу та розвитку економіки загалом.

Інвестиції є важливою економічною категорією в сучасній економіці як на макро-, так і на мікроекономічному рівнях. Поняття «інвестиції» є вкрай складним і має багато аспектів – як з теоретичної, так і з практичної точок зору. Цей термін походить від латинського терміна, що означає «вкладати» або «вдягати».

Теоретичне пізнання категорії інвестицій знайшло своє відображення в чинному законодавстві. Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями є «всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект. При цьому інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій» [1]. Згідно з Господарським кодексом України «інвестиції – це довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту» [2]. Зокрема, у Податковому кодексі України інвестиції представлені як «господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, немате-

ріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно» [3].

В економіці інвестиції розглядаються як один із важливих чинників розвитку підприємства. Наприклад, Н. О. Дикий зазначає, що інвестиції являють собою «вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення. При цьому, приріст капіталу повинен бути достатнім для того, щоб компенсувати інвестору відмову від використання коштів на споживання в поточному періоді, винагородити його за цей ризик та відшкодувати збитки від інфляції в наступному періоді» [4].

Погоджуємось із думкою Ю. А. Шевченко, що інвестиції – це термінове (короткострокове або довгострокове) вкладення капіталу (коштів) та інших активів у різні сегменти суспільного життя, внаслідок чого досягається отримання прибутку, значущих соціальних і екологічних результатів чи досягнення лідерських позицій суб'єктами інвестиційної діяльності [5]. І. В. Безп'ята розглядає поняття інвестиції як вкладення фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів на перспективу в необоротні активи та приріст оборотних активів з метою отримання в подальшому доходів (прибутку) або досягнення іншого значущого для інвестора ефекту, в тому числі соціального [6].

На думку О. А. Лактіонової, інвестиції можна трактувати у двох аспектах:

- ✦ як процес (дія) – процес вкладання капіталу, що забезпечує його збереження або зростання. У західній економічній науці даний підхід найбільш актуальний у визначеннях інвестицій;
- ✦ як об'єкт (об'єкти) – усі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладено в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті чого створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [7, с. 8].

За твердженням К. М. Дідур, під інвестиціями слід розуміти «грошові (або ж еквівалентні їм) кошти, які потенційний інвестор (тобто власник фінансових засобів), бажає вкласти в проект, з метою збільшення ефективності діяльності будь-якої сфери діяльності даного проекту (з урахуванням існуючих ризиків) та одержання прибутку (доходу) або ж соціального ефекту в майбутньому» [8, с. 33].

Таким чином, на нашу думку, під дефініцією «інвестиція» слід розуміти вкладення коштів в різноманітні об'єкти господарської діяльності підприємства з метою отримання прибутку та/або досягнення позаекономічного ефекту. При цьому варто зауважити, що нині багато іноземних країн і міжнародних організацій більше звертають увагу саме на неприбутковий ефект від інвестування, наприклад на екологічний, культурний, соціальний, політичний тощо.

Для з'ясування механізму здійснення інвестиційної діяльності підприємства необхідно дослідити

інвестиційний механізм. Методи, чинники, форми, мотивація та організація інвестиційних вкладень складають багатоаспектний інвестиційний механізм підприємства, що являє собою рушійний потенціал змін і нововведень на рівні будь-якого бізнес-процесу.

Визначення терміна «інвестиційний механізм» ґрунтується на встановленні поняття «механізм». У перекладі з грецької (μηχανή, *mechané*) означає «зброя», «машина». З точки зору економіки механізм може бути розглянутий як сукупність елементів, станів і процесів, розташованих у певній послідовності, які перебувають у певних відносинах, зв'язках і визначають порядок певного виду діяльності.

Враховуючи значення механізму у функціонуванні діяльності підприємства, велика кількість економістів-дослідників описують дане твердження. Так, згідно з описом О. М. Юрченко, під інвестиційним механізмом слід розуміти «сукупність методів та форм, інструментів і важелів впливу на відтворювальний процес, завданням яких є забезпечення зростання ефективності інвестування в процесі функціонування підприємства» [9, с. 183].

Ми поділяємо думку І. М. Манаєнко, що інвестиційний механізм на рівні підприємства – це «сукупність комплексно взаємодіючих факторів, принципів, цілей, завдань, важелів впливу на соціально-економічний розвиток органічно взаємопов'язаних елементів системи функціонування підприємства» [10, с. 20].

Н. А. Бевзюк, досліджуючи інвестиційний механізм з позиції економічної категорії, пропонує трактувати його сутність як «процес цілеспрямованого інвестування у різні галузі економіки та соціально-економічні програми як усередині країни, так і за її межами для покращення рівня життя у результаті економічного зростання шляхом отримання максимального прибутку, соціального результату або досягнення іншого корисного ефекту в результаті реалізації інвестиційних проектів у поточному та перспективному періодах» [11, с. 19].

Оригінальністю відрізняється визначення інвестиційного механізму, наведене Д. В. Семенчуком – як «складної економічної системи, що супроводжує його інвестиційну діяльність, реагує на зміни макро- та мікросередовища та інвестиційні важелі через реалізацію функцій управління у центрах відповідальності на всіх етапах інвестиційного процесу» [12, с. 54].

Отже, інвестиційний механізм можемо трактувати як сукупність, що включає в себе різні елементи: процеси, методи, джерела фінансування та інструменти, які сприяють розвитку інвестиційної діяльності (рис. 1). Головною метою функціонування інвестиційного механізму є підвищення ефективності використання та залучення інвестиційних ресурсів на макро- та мікрорівнях господарювання підприємства.

Під час організації інвестиційної діяльності суб'єкти господарювання використовують певні комбінації економічних, організаційних і правових методів з відповідною різноманітністю форм, стимулів і обмежень господарської діяльності, тому важливим завданням є глибоке розуміння внутрішнього устрою інвестиційного механізму та його складових елементів.

Підприємство не є самодостатньою та закритою системою, а функціонує в конкретному середовищі, де діють правила та обмеження, встановлені на певній території та в певний період часу, і піддається впливу чинників макро- та мікросередовища. Кожна із груп чинників прямо чи опосередковано впливає на діяльність підприємства. На нашу думку, на інвестиційний механізм підприємства впливають такі чинники макросередовища, що наведені в *табл. 1*.

Таким чином, інвестиційний механізм підприємства формується в контексті макроекономічних чинників, які визначають умови та стратегії інвестування.

Мікроекономічні чинники впливу на інвестиційний механізм підприємства наведено в *табл. 2*.

Мікроекономічні чинники інвестиційного механізму підприємства мають важливе значення при прийнятті рішень щодо інвестицій, оскільки вони визначають потенційний успіх і ризики інвестиційних проектів.

Проте, незважаючи на чинники, що прямо чи опосередковано, позитивно чи негативно впливають на інвестиційний механізм, існує також значна кількість мотивів, що стимулюють суб'єктів інвестиційної діяльності займатись інвестуванням. Мотиви, які спонукають підприємства до інвестиційної діяльності, можна поділити на дві основні групи – економічні та інституціональні (неекономічні) (рис. 2).

Зазначені мотиви впливають на інвестиційні рішення підприємства та визначають його стратегію розвитку. Важливо балансувати економічні та неекономічні мотиви з метою досягнення успішних інвестиційних результатів.

Важливим аспектом інвестиційного механізму є його структура. До структурних елементів інвестиційного механізму підприємства слід віднести правове, управлінське та ресурсне забезпечення інвестиційної діяльності.

Правове регулювання інвестиційних відносин визначає формування та становлення інвестиційного права як підгалузі господарського права та його нормативної основи – інвестиційного законодавства як системи нормативних актів, що регулюють суспільні відносини, пов'язані з інвестуванням. Методичне забезпечення окремого підприємства чи інвестиційного проекту визначається суб'єктами інвестиційної діяльності, тобто використовуються методики та норми, розроблені ними самостійно згідно з власними вимогами та цілями.

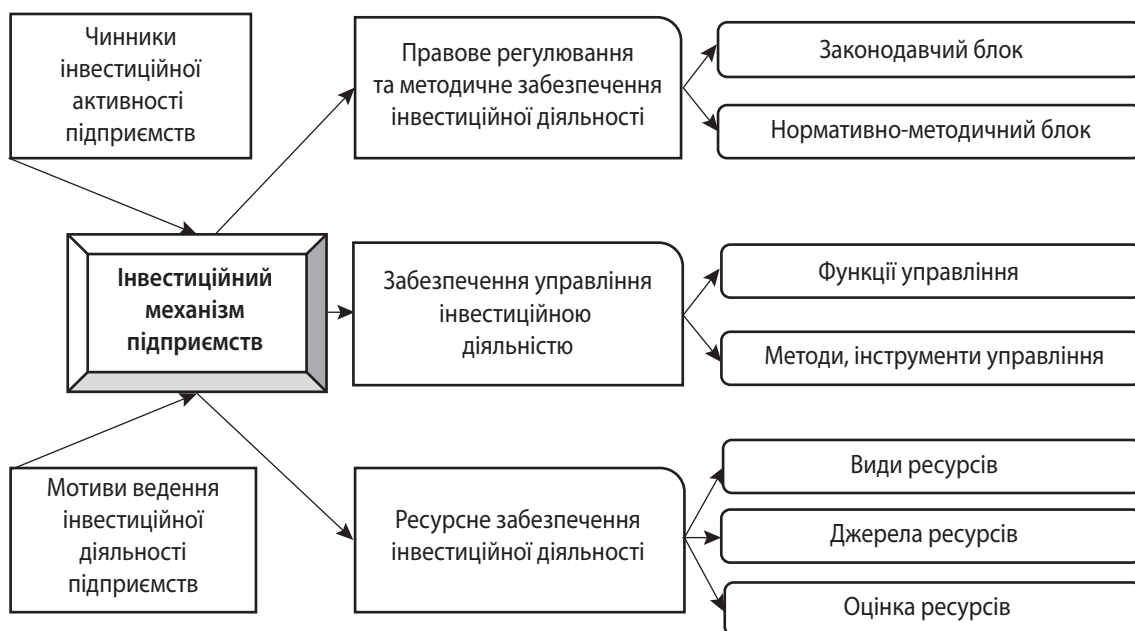

Рис. 1. Складові елементи інвестиційного механізму підприємства

Джерело: удосконалено авторами за даними [9, с. 184; 11, с. 17].

Таблиця 1

Макроекономічні чинники впливу на інвестиційний механізм підприємства

Назва чинника	Дія та значення чинника
Економічні чинники	Споживча активність, інфляція, процентні ставки, фінансова політика та інші макроекономічні показники впливають на рішення щодо інвестицій
Політичні чинники	Стабільність політичного середовища, законодавство, податкова та регуляторна політика впливають на інвестиційний клімат
Соціокультурні чинники	Зміни попиту та поведінці споживачів, демографічні тенденції та культурні особливості визначають ринковий попит
Технологічний прогрес	Рівень технологічного розвитку та інновацій впливає на конкурентоспроможність підприємства та необхідність в інвестиціях у нові технології
Екологічні та природні чинники	Зміни в екологічних нормах і стандартах вимагають інвестицій у стале та екологічно безпечне виробництво
Ринкові ризики	Такі чинники, як коливання цін на сировину, валютні курси та інші ринкові ризики, впливають на вартість і прибутковість інвестицій
Геополітичні події	Конфлікти та геополітичні напруження мають вплив на географію інвестицій та ринків
Фінансові ринки	Зміни на фінансових ринках, такі як коливання курсів валют і ставок, впливають на доступність і вартість інвестиційного капіталу
Соціальна відповідальність бізнесу	Зростаюча увага до етичних і соціальних питань впливає на інвестиційні рішення підприємства
Правове середовище	Законодавство, регуляторні вимоги та правила діяльності можуть створювати перешкоди або стимулювати інвестиції
Соціальні чинники	Соціальні зміни, включно з демографічними та культурними аспектами, впливають на цільові сегменти інвестицій

Джерело: авторська розробка.

Управлінське забезпечення інвестиційного механізму є ключовим елементом структури, оскільки управління інвестиційною діяльністю – це системно-інтегрований процес, який ґрунтується на систе-

мі принципів, організаційно-економічних методів і техніки розробки та реалізації управлінських рішень і пов'язаний з цілеспрямованим регулюванням руху капіталу, що вкладається в інвестиційні об'єкти з ме-

Мікроекономічні чинники впливу на інвестиційний механізм підприємства

Назва чинника	Дія та значення чинника
Конкуренція	Рівень конкуренції на ринку визначає, наскільки складно буде реалізувати інвестиційні проекти та досягти вигоди в даному сегменті
Постачальники та покупці	Умови співпраці з постачальниками та покупцями, їхні вимоги та партнерські відносини впливають на інвестиційні рішення
Споживачі	Потреби та вимоги споживачів, їхні переваги та зміни в споживчому попиті визначають, куди варто вкладати ресурси
Публічна думка	Громадська думка і публічна реакція на діяльність підприємства впливають на імідж компанії та її можливість залучати інвестиції
Технологічний прогрес	Розвиток нових технологій та їхнє впровадження можуть створювати інвестиційні можливості або вимагати оновлення інфраструктури
Фінансове середовище	Доступність фінансових ресурсів, процентні ставки й умови кредитування впливають на можливість фінансування інвестиційних проектів

Джерело: авторська розробка.

Рис. 2. Мотиви здійснення інвестиційної діяльності

Джерело: авторська розробка.

тою отримання прибутку (доходу) або досягнення іншого корисного ефекту [13, с. 76].

Ресурсне забезпечення інвестиційної діяльності є вихідною базою, на основі якої здійснюється формування інвестиційного механізму для реалізації поставлених в конкретному проекті цілей.

ВИСНОВКИ

Інвестиційний механізм підприємства для суб'єктів інвестиційної діяльності дає можливість врахувати всі аспекти при розробці інвестиційних проектів та встановити порозуміння між ними.

Інвестиції можуть бути розглянуті як процес вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення або як сукупність майнових і фінансових ресурсів та інтелектуальних цінностей, вкладених у різні сфери діяльності для отримання прибутку та/або не-економічного ефекту. Важливо враховувати, що інвестиції можуть бути спрямовані не лише на отримання фінансового прибутку, але й на досягнення різних соціальних, культурних, екологічних і політичних цілей.

Інвестиційний механізм підприємства – це система методів, форм, інструментів та процесів, які сприяють ефективному використанню та залученню інвестиційних ресурсів на різних рівнях господарювання. На інвестиційний механізм впливають чинники макро- та мікроекономічного середовища. Знання впливу цих чинників дозволяє інвестиційному механізму підприємства пристосовуватися до непередбачуваних змін у середовищі господарювання та забезпечувати стабільність і конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Елементи інвестиційного механізму включають в себе правове, управлінське та ресурсне забезпечення інвестиційної діяльності. Право встановлює правила і обов'язки, ресурси – це об'єкти, необхідні для втілення інвестиційних проєктів в життя, а управління являє собою широкий спектр дій, спрямованих на досягнення мети інвестиційного механізму, які включають планування, координацію, мотивацію та контроль. Ефективне управління дозволяє забезпечити оптимальне використання ресурсів і досягнення запланованих інвестиційних результатів. Усі ці елементи інвестиційного механізму взаємодіють між собою, створюючи комплексну систему, яка допомагає забезпечити здійснення інвестиційної діяльності. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Дикий Н. О. Залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Ефективна економіка*. 2017. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5904/>
5. Шевченко Ю. А. Інвестиційна поведінка ТНК у глобальному турбулентному середовищі : дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2020. 398 с.
6. Безп'ята І. В. Інвестиційне забезпечення аграрного сектора економіки : монографія. Миколаїв : МНАУ, 2016. 337 с.
7. Лактіонова О. А. Інвестування : навч. посіб. Вінниця : Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019. 256 с.
8. Дідур К. М. Сутність, класифікація й структура інвестиційної та інноваційної діяльності підпри-

- ємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 9–10. С. 30–37. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/6543/1/Стаття.pdf>
9. Юрченко О. М. Інвестиційний механізм та інвестиційний менеджмент: теоретичний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 4. С. 181–185. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2018-260-4-181-185>
 10. Манаєнко І. М. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємств електроенергетики : монографія. Київ : НТУУ «КПІ», 2016. 157 с.
 11. Бевзюк Н. А. Поняття та складові інвестиційного механізму розвитку підприємства. *Економічні науки*. 2015. № 2. С. 15–22. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/198/1/Bevziuk_mnjr1502_P015-021.pdf
 12. Семенчук Д. В. Інвестиційний механізм і його місце в національній економіці. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2019. № 5. С. 49–55.
 13. Кислюк О. С., Долгальова О. В. Управління інвестиційною діяльністю підприємства: сутність, особливості та механізм. *Збірник наукових праць Донбаської національної академії будівництва і архітектури*. 2019. № 4. С. 75–81. URL: <https://donnaba.edu.ua/journal/images/4-2019-18/75-81.pdf>

REFERENCES

- Bevziuk, N. A. "Poniattia ta skladovi investytsiinoho mekhanizmu rozvytku pidpriemstva" [Concepts and Components of the Investment Mechanism of Enterprise Development]. *Ekonomichni nauky*, no. 2 (2015): 15-22. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/198/1/Bevziuk_mnjr1502_P015-021.pdf
- Bezpiata, I. V. *Investytsiine zabezpechennia ahrarnoho sektora ekonomiky* [Investment Support of the Agrarian Sector of the Economy]. Mykolaiv: MNAU, 2016.
- Didur, K. M. "Sutnist, klasyfikatsiia i struktura investytsiinoi ta innovatsiinoi diialnosti pidpriemstva" [Essence, Classification and Structure of Investment and Innovative Activities of the Enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 9-10 (2022): 30-37. <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/6543/1/Стаття.pdf>
- Dykyi, N. O. "Zaluchennia inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy" [Attracting Foreign Investments to the Economy of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, no. 11 (2017). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5904/>
- Kysliuk, O. S., and Dolhalyova, O. V. "Upravlinnia investytsiinoi diialnistiu pidpriemstva: sutnist, osoblyvosti ta mekhanizm" [Enterprise Investment Activity Management: Concept, Features and Mechanism]. *Zbirnyk naukovykh prats Donbaskoi natsionalnoi akademii budivnytstva i arkhitektury*, no. 4 (2019): 75-81. <https://donnaba.edu.ua/journal/images/4-2019-18/75-81.pdf> [Legal Act of Ukraine] (1991). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> [Legal Act of Ukraine] (2003). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> [Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Laktionova, O. A. *Investuvannia* [Investment]. Vinnytsia: Donetskyyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stusa, 2019.

Manaienko, I. M. *Investytsiine zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv elektroenerhetyky* [Investment Support for Innovative Development of Electric Power Enterprises]. Kyiv: NTUU «KPI», 2016.

Semenchuk, D. V. "Investytsiyni mekhanizm i yoho mistse v natsionalnii ekonomitsi" [Investment Mechanism and Its Place in the National Economy]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 5 (2019): 49-55.

Shevchenko, Yu. A. "Investytsiina povedinka TNK u hlobalnomu turbulentnomu seredovyshchi" [Investment Behavior of TNCs in a Global Turbulent Environment]: *dys. ... kand. ekon. nauk*, 2020.

Yurchenko, O. M. "Investytsiyni mekhanizm ta investytsiyni menedzhment: teoretychni aspekty" [Investment Apparatus and Investment Management: Theoretical Aspect]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, no. 4 (2018): 181-185. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2018-260-4-181-185>

УДК 363.005.013.003
JEL: D92; E22; H54
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-11-167-173>

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ДЖЕРЕЛ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

©2023 ЗАЙЦЕВА А. С.

УДК 363.005.013.003
JEL: D92; E22; H54

Зайцева А. С. Раціоналізація структури джерел інвестиційної активності промислових підприємств

Визначено, що стратегічна інвестиційна гнучкість з урахуванням причинно-фрактального методу представляє собою потенційну можливість промислових підприємств швидко коректувати або розробляти нові стратегічні фінансово-інвестиційні рішення при змінених зовнішніх або внутрішніх умовах здійснення інвестиційної діяльності. В основі стратегічних фінансових рішень має бути інвестиційно активний пошук альтернативних варіантів, напрямків і форм, зокрема методів здійснення інвестиційної діяльності. Важливою умовою визначення періоду формування загальної фінансово-інвестиційної стратегії промислових підприємств є стратегічний рівень розвитку економіки та, зокрема, кон'юнктури сегментів фінансового ринку, з якими пов'язаний майбутній фінансовий ризик. Умовами визначення періоду раціоналізації структури джерел інвестиційної активності промислових підприємств за допомогою причинно-фрактального методу є також галузева приналежність підприємств, рівень розвитку, стадія життєвого циклу та інші. Запропоновано використання методики раціоналізації структури джерел інвестиційної активності промислових підприємств за допомогою причинно-фрактального методу, що дозволить підвищити рівень обґрунтованості інвестиційних рішень, які приймаються на промислових підприємствах, що в подальшому забезпечить раціональне співвідношення між ризиком і дохідністю їхньої діяльності. Дана методика може бути застосована в досить поширеному на практиці випадку невизначеності фінансових результатів діяльності підприємств, тобто відсутності відомостей про функцію розподілу ймовірності прибутку після реалізації інвестиційного проекту (що є основою для побудови ізоваріаційних еліпсів математичного очікування стратегічних доходів) та ефективність інвестиційних портфельів промислових підприємств.

Ключові слова: раціоналізація, структура джерел, інвестиційна активність, промислове підприємство, методика, причинно-фрактальний метод, стратегічно інвестиційна гнучкість, фінансово-інвестиційна стратегія.

Рис.: 2. Формул: 9. Бібл.: 19.

Зайцева Анна Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: MaKovoz0105@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0818-7853>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216852017>

UDC 363.005.013.003
JEL: D92; E22; H54

Zaitseva A. S. A Rationalization of the Structure of Sources of Investment Activities of Industrial Enterprises

It is determined that strategic investment flexibility, taking into account the causal-fractal method, is a potential opportunity for industrial enterprises to quickly adjust or develop new strategic financial and investment decisions under changed external or internal conditions of investment activity. Strategic financial decisions should be based on an investment-active search for alternative options, directions and forms, in particular methods of implementation of investment activities. An important condition for determining the period of formation of the general financial and investment strategy of industrial enterprises is the strategic level of economic development and, in particular, the conjuncture of financial market segments with which future financial risk is associated. The conditions for defining the period of rationalization of the structure of sources of investment activity of industrial enterprises with the help of the causal-fractal method are also the sectoral affiliation of enterprises, the level of development, the stage of the life cycle, and others. The use of methods of rationalization of the structure of sources of investment activity of industrial enterprises with the help of the causal-fractal method is proposed, which will increase the level of validity of investment decisions made at industrial enterprises, that in the future will ensure an efficient ratio between risk and profitability of their activities. This methodology can be applied in a very common case of uncertainty in the financial results of enterprises, or the lack of information about the function of distribution of the probability of profit after the implementation of the investment project (which is the basis for the construction of isovariational ellipses of the mathematical expectation of strategic income) and the efficiency of investment portfolios of industrial enterprises.

Keywords: rationalization, structure of sources, investment activity, industrial enterprise, methodology, causal-fractal method, strategic investment flexibility, financial and investment strategy.

Fig.: 2. Formulae: 9. Bibl.: 19.